

හත්ථවනගල්ලවිහාර වංසො

නමො තස්ස භගවතො අරහතො සම්මාසම්බුද්ධස්ස

1. ස්නෙහුත්තරාය හදයා මලමල්ලිකාය,
පජ්ජාලිතො මතිදසාය ජිනප්පදීපො;
මොහණ්ඩකාරමබ්ලං මම නීහරන්තො,
නිව්චං විභාවයතු වාරු පදත්ථරාසිං.

2. ලඬිකාභිසිත්තවසුධාධිපතීසු රාජා,
යො බොධිසත්තගුණවා සිරිසඬිසබොධි;
තස්සාතිවාරු වරියා රවනාමුබෙන,
වක්කාමී හත්ථවනගල්ලවිහාර වංසං.

3. බ්‍රහ්මත්වයෙනනුගතත්ථමනොමදස්සී,
බ්‍යාතෙන සබ්බයතිරාජධුරණ්ඩරෙන;
වායාපාරිතොහමීතිහානුගතං කථංඤ්ච,
නිස්සාය පුබ්බලිඛිතංවිධ වායමාමී.

4. අර්ණථ සුගතාගමසුධාපගානිද්ධොතකුදිට්ඨිවිසකලඬිකාය ලංකාය භගවතො අඬිගිරසස්සමහානාගවනුයායානෙ
සමිතිසමාගතයක්ඛ රක්ඛසලොකවිජයාපදානස්ස සිද්ධක්ඛෙන්තභුතො සිහළමහීමණ්ඩලමණ්ඩනාය මානො
විවිධරතනාකරොපලක්ඛමානමහග්ගමණි හෙදො මණි හෙදො නාම ජනපදො.

5. ලද්ධාන සත්ථු වරණඬිකමනඤ්ඤලබ්භ,
මානණ්දිනා සුමනකුට්ඨිලුච්චයෙන;
උස්සාපිතා විජයකෙතුමතල්ලිකෙව,
සුද්ධොරුවාලුකනදී යමලඬිකරොති.

6. ලඬිකාය යක්ඛගණනීහරණෙ ජිනස්ස,
වම්මාසනුග්ගනහුනාසනඵස්සදාහා;
සංසාරරක්ඛසවපුබ්භවබුබ්බුලංව,
යස්මිං විහාති මහියඬිගණ ථුපරාජා.

7. සදාමනොසාය මහාපගාය,
පානීයපානාය සමොසටානං;
සමුච්චයො සාරද්වාරිදානං,
නූනං ගතො ථාවරථුපරුපං.

8. තස්සාපගාය විමලමිබුනි දිස්සමාන,
මාලොලවිචිතරලං පටිබ්බිබරුපං;
හොගෙහි වෙධීය නිජං භවනං ඵණ්හි,
පූජත්ථිකෙහි විය රාජති නියමානං.

9. තස්ස මහියඬිගණ මහා විහාරස්ස පරියන්තගාමකෙ සෙලාහයො නාම බත්තියො පටිවසන්තො පුත්තං
පටිලභිත්වා අඬිගලක්ඛණපාඨකානං දස්සෙසි තෙ තස්ස කුමාරස්ස අඬිගලක්ඛණානි ඔලොකෙන්වා “අයං කුමාරො
බමකසත්තො නහොති. ධඤ්ඤපුඤ්ඤලක්ඛණසම්පන්නො, සකලමිපි සිහළදීපං ඵකච්ඡත්තං කරිත්වා
මහත්තමහත්තානි අවිජරියබ්භුතානි මහාවීරවරිතානි දස්සෙස්සති”ති ව්‍යාකරිංසු.

10. තතො සෙලාහය බත්තියො පුත්තස්ස අභිසෙකාදිසම්පත්තිං සුත්වා කොට්ඨපත්තපමොදපරවසොපි තස්මිං
කාලෙ අනුරාධපුරෙ රජ්ජං කාරයතා “වොහාරතිස්සමහාරාජතො කදාවි කෙවි උපද්දවො ජායිස්සතිති.
ජාතපරිසඬිකොතං කුමාරමාදාය මහියඬිගණමහාවිහාරෙ බොධි අඬිගණෙ පරිත්තග්ගෙ සන්තිපතිතස්ස
නණ්දමහාටෙරපමුබස්ස මහාභික්ඛුසඬිසස්ස මජ්ඣෙකි නිපජ්ජාපෙන්වා “එසො මෙ හත්තෙ කුමාරො මහාසඬිසස්ස ව
මහා බොධිපාදස්ස ව සරණං ගච්ඡති තං සබ්බෙපි හදන්තා රක්ඛන්තු සඬිසබොධි නාමකො වායං හොතු”ති
මහාසඬිසස්ස ව බොධි දෙවතාය ව නියායාදෙන්වා පටිජග්ගන්තො කුමාරස්ස සත්තවස්සික කාලෙ කාලමකාසි.

11. අථ මාතුලො නණ්දමහාටෙරො කුමාරකං විහාරමානෙන්වා පටිජග්ගන්තො තෙපිටකං බුද්ධවචනං
උග්ගණ්හාපෙන්වා බාහිරසත්ථෙසු ව පරමකොවිදං කාරෙසි. සඬිසබොධිකුමාරොපි කතාධිකාරත්තා තික්ඛපඤ්ඤත්තා
ව ඤාණවිඤ්ඤාණසම්පන්නො හුත්වා වයප්පත්තො ලොකස්ස ලොවනෙහිනිපියමානාය රූපසම්පත්තියා
සවඤ්ජලපුටෙහි අස්සාදියමානසදාචාරගුණ සම්පත්තියා ව පත්ථ ට යසොසොසො අහොසි.

12. කිමිභ බහුතා?- කාදම්බිනී කදම්බතො සිනිද්ධනීලායතගුණංධම්මිල්ලකලාපෙ,
පරිපුණ්ණහරිණඛිකමණ්ඩලතො හිලාදකරපසාදසොම්මගුණං මුඛමණ්ඩලෙ වාමීකරපිංජරකම්බුවරතො
මෙදුරොදාරබණ්ඩුරභාවං ගීවාචයවෙ, කලායාණසිලුවිචයතො සංහත විලාසං උරත්ථලෙ, සුරසාධිසාබතො
පීවරායතලලිතරූපං කාමදානපදානද්ව බාහුයුගලෙ, සමදගණ්ඩසිත්ථුරතො ගමනලීළ්භං කරාකාරද්ව හත්ථියුගලෙ,
වාරුතරථරුවිරොවමානවාමීකරමුකුරතො තදාකාරං සජාණ්ණමණ්ඩලෙ ජඩසයුගලෙ, නිව්වා සීනකමලා කමලතො
රත්තකොමළදලසිරං වරණයුගලෙ ආදාය යොජයතා පාරමිතාධම්මසිප්පිතා නිමිතස්ස පරමදස්සනීයගරූපවිලාසස්ස
තස්ස අත්තභාවස්ස සංවණ්ණනාගන්ථගාරවමාවහති.

13. දෙහෙ සුලක්ඛණයුතෙ නවයොබ්බනඛිඨෙ,
තස්සුජ්ජලෙ ව පසමාහරණොදයෙන;
කා වණ්ණනා කමලරූපිනි ජාතරූපෙ,
ලොකුත්තරං පරිමලං පරිතො වහන්තෙ.

14. දොසාරයො හදයදුග්ගපුරෙ විජිත්වා,
තත්ථාහිසිව්ව සුහදං විය ධම්මභූපං;
අත්ථානුසාසනිමිමස්ස වදං ගිරාය,
තත්ථජ්ජවත්තයි සුධි නිජකායකම්මං.

ඉති රාජකුමාරුජ්ජත්ති පරිච්ඡෙදො පටමො.

15. අපේකදා මාතුලමහාපේරා වයජ්ජත්තං සිරිසඬ්ඝබොධි කුමාරං ධම්මසවනාවසානෙ ආමන්තෙත්වා එවමාහ,
“කුමාර! මහාභාගධෙය්‍යා! ඉදානි ත්වමපි අධිකසුගතාගමො, විදිතසකල බාහිරසත්ථො.
චතුබ්බිධපණ්ඩිච්චකොට්ඨපත්තො, තථාපි අභිමානධනෙ ඛත්තියකුලෙ ජාති, සබ්බපත්ථව්‍යාපිතා යොබ්බනවිලාසෙන
සමලඬ්ඝකං සරීරං, අජ්ජට්ඨා රූපසිරි, අමානුසං බලඤ්චෙති මහතීය බලවනණ්ඨ පරම්පරා’සබ්බාඅවිනායාන
මෙකෙකම්පි තෙසමායතනං කිමුත සමවායො?” යෙභුයොයන සත්ථසලිල වික්බාලනාති නිමිමලාපි කාලුසියමුපයාති
බුද්ධි, අනුජ්ඣකිකධවලතාපි සරාගාඵව භවති නවයොබ්බනගබ්බිතානං දිට්ඨි, අපහරති ව වාතමණ්ඩලි කෙව
සුක්ඛපණ්ණං උබහුතරපො හන්ති අතිදුරමත්තතො ඉච්ඡාය යොබ්බනසමයෙ පුරිසං පකති. ඉණ්දියහරිණභාරිනී
සත්තමතිදුරන්තාය මුපහොගමිගණනිකා තස්මා අයමෙවානස්සාදිත විසය රසස්ස තෙ කාලො ගුරුපදෙසස්ස.
මදනසරජ්ජභාරජ්ජපරිතෙ හදයෙ ජලම්ච ගලති ගුරුනමනුස්සානං අකාරණංජවති දුජ්ජකති නො කුලංවා සුතං වා
මනයස්ස වණ්දනජ්ජභවොනදහති කිං දහතො? කිංවාපසමහෙතුනාපි නාතිවණ්ඩතරො භවති වඩබානලො සලිලෙන,
තස්මා ගාල්හතර මනුසාසිතබ්බොසි.

16. අපගතමලෙ හි මනසි ඵලිකමණ්ණිහි විය රජනිකරමයුබාපවිසන්ති, සුබමුපදෙසගුණා, ගුරුවචනමමලම්පි
සලිලම්ච මහන්තං ජාතිමුපජනයති සවනහතං සුලම්ච අභබ්බස්ස, භබ්බස්සතු කරිතො විය
සබ්බාහරණමානනාසොභාසමුදයමධිකතර මුපවහති, අනාදිසිද්ධ තණ්හාකසායිතිණ්දියානුවරඤ්භි චිත්තං නාවහති
කන්තාමානත්ථං, තස්මා රාජ කුමාරානඤ්ච යතීනඤ්ච සතිබලෙන ඉණ්දියච්ජයො දිට්ඨධම්මිකසම්පරායිකම්බිලං
කලායාණජාතමුපජනයති, ඉණ්දියච්ජයො ව සම්භවති ගුරුබුද්ධොපසෙවාය තබ්බවනමවිරාධෙත්වා පටිපජ්ජතො,
තස්මා තයා ආපාණපරියන්තං වත්ථුත්තයසරණපරායණතා න පහාතබ්බා.

න රාගාපස්මාරවිබොධනං විසයදහනසලිල සංසෙවනං කාතබ්බං, පස්සතු හි කලායාණාහිනිවෙසි
චක්ඛුණ්දියලාළන පරවසස්ස සලහස්ස සමුජ්ජලිත දීපසිබාපතනං සොනිණ්දිය සුබානුයුත්තස්ස තරුණ හරිණස්ස උසු
පාතසම්මුඛිභවනං සාණිණ්දිය පරවසස්ස මධුකරස්ස මදවාරණකණ්ණතාලහන්තං රසනිණ්දියතජ්ජණවාසනිනො
පුටුලොමස්ස බලිසාසාසවාසනං එස්සිණ්දියානුභවනලාලසස්සමතභිගජස්සවාරිණි බණ්ඩනාපායං ඉමෙහි ඉණ්දියෙහි
මිලිතෙහි ඵකස්ස කාමිතො සදිදෙව පඤ්චන්තං, විසයරසානමුපසෙවාය පත්තබ්බං මහන්තං දුක්ඛජාලං
කථමුපවණ්ණයාම? ඉමානි ව සුභාසිනානි පච්චවෙක්ඛතු අනුක්ඛණං විචක්ඛණො.

17. නාගාරිකං සුබමුදික්ඛති කිඤ්චි ධීරො,
ජානාති දෙහපට්ඨග්ගනමත්ථතොවෙ;
සංසෙවතොපි යුවතිං රතිමොහිතස්ස,
කණ්ඩුයනෙ විය බනස්ස සුබාහිමානො.

18. කො සෙවෙය්‍යා පරං පොසො අවමානං සහෙය්‍යවච,
න වෙ කලත්තනිගලං යදි දුක්ඛතිබණ්ඩනං.

19. ආකඬ්ඪමානා විසිබා ස්මිපං,
පරම්මුබායෙව සදා පවත්තා;
දුරම්පි ගච්ඡන්ති ගුණං විභාය,
පවත්තනං තාදිසමෙව ථීන.

20. අසන්ථුතං තා පුරිසම්පි අන්තො,
කරොන්ති ආදායකතාව හිත්ති;

නෙත්තිං සවල්ලී විය හණ්ඨගාපි,
දසාසු සබ්බාසු ව සඬ්ඤායා.

21. අන්තොරුද්ධා බ්බිද්ධාපි නිස්සාසා විය නාරියො,
කරොන්ති නාසමෙවස්ස කොධිමානාසු විස්සසෙ.

22. මානස පාපසංනින්නං අපායා විවටා නනා,
සමන්තා පාපමිත්තාව මොක්ඛො සබ්බහයාකථං.

23. අපි ව හදයතරුකොටර කුටීරො කොධ කුණ්ඩලීන කදාවි බ්බි කාතබ්බො. අපි තු'තිතික්ඛාමන්තෙන
අවිජ්ජාණිකත්තං උපතෙතබ්බො.

24. සතං තිතික්ඛාකවචෙ විගුණ්ඨිතා,
සියුං දුරාලාපබ්ගා බලානං;
සභාපසංසාකුසුමන්ත මෙනා,
නිබ්ජ්ඣරෙ තා ගුණ මාලිකාය.

25. ලොකාධිපච්චං විජුලෙධනෙ ව,
මනොනුකුලෙ තනයෙ ව දාරෙ;
ලද්ධාපි යායෙති න ජාතු තිතතිං,
බාධෙතු සාතං න පපඤ්ච තණ්හා.

26. වණ්ණප්පසාදා යස්සා සුඛාව,
ධනා ව භායන්තුප ජීවිකාව;
යෙනාහිභුතාරිපුනෙව සත්තා,
දොසග්ගි සො තෙ හදයං ජහාතු.

27. බෙදො විජත්තිසු පටිකිරයා න,
තස්මා න දීනප්ප කතිං හපෙය්‍යා;
පඤ්ඤානුයාතං චීරියං වදන්ති,
සබ්බත්ථ සිද්ධිග්ගහණග්ගහණං.

28. ව්‍යාපාරා සබ්බභුතානං සුඛත්ථාය විධියරෙ;
සුඛඤ්ච න විනා ධම්මං තස්මා ධම්මපරො හවා'ති.

29. එවමාදිකං සප්පුරිසනීතිපථං ආදිසන්තෙ මහාපෙරෙ තෙන කල්‍යාණධම්මෙන
අසොතබ්බතානාදරියරව්හභුකුටික මුඛෙන වා දිසාවික්ඛිත්තවක්ඛුනා ව අහඬිකාරපරවසෙන ගජනිමිලිතමුඛභාවයනා
වා අත්තනො පඤ්ඤාධික්ඛෙපමිච්ච අවිත්තයනා වුළාවිනිහිතකොමළඤ්ජලිපුටෙන තන්තින්තෙන, තප්පොණෙන
සිරසා ව පීති සමුදිත සාධුවාදවිකසිතකපොලෙනමුඛෙන ව. සකලාවයවචිත්ථටරොමඤ්ච කඤ්චුකිතෙන දෙහෙන ව
භූමියං නිපජ්ජිත්වා දීඝප්පමාණ පමාණ මාවරත්තාමග්ගඵලලාභතොවිය විසිට්ඨතරං පමුදිතමාවිකතමාසි.

ඉති අනුසාසන පරිච්ඡේදො දුතියො.

30. තතො පට්ඨාය යථාචුත්තපටිපදං අවිරාධෙත්වා සමාවරණෙන සන්තුට්ඨො තස්ස සඬ්ඤාබොධි සමඤ්ඤං
ගොපෙතුකාමො මාතුලමහාපෙරො ධම්මිකොති වොහාරං පට්ඨපෙසි.

31. ලක්ඛණපාඨකානං වචනං සද්දහන්තො භාගිනෙය්‍යං පබ්බජිතුකාමමිපි අපබ්බාපෙත්වා “ඉධ වාසනො
අනුරාධපුරෙ වාසොයෙව කුමාරස්ස යොගක්ඛෙමාවහො, පුඤ්ඤානුරූපෙන ජායමානස්ස විපාකස්ස ව යානං හොති,
මහාවෙනියස්ස චත්තපට්චත්තසමාවරණෙනව මහන්තො පුඤ්ඤක්ඛණ්ධො සම්පජ්ජිසති”ති මඤ්ඤමානො තං
කුමාරමාදාය ගච්ඡන්තො අනුරාධපුරං ගන්තුකාමො නික්ඛමි. සඬ්ඤානිස්සොගොදාහයොති ව ලම්බකණ්ණො රාජ
කුමාරා අපරෙපි දුචෙ තස්ස පංසුකීළනතො පට්ඨාය සභායාතෙන කුමාරෙන සද්ධිං නික්ඛමිංසු තෙ තයො කුමාරෙ
ආදාය ගච්ඡන්තො මහාපෙරො පුරෙතරමෙව අනුරාධපුරං පාවිසි. මහාපෙරමනුගච්ඡන්තෙසු තෙසු කුමාරෙසු ජෙට්ඨො
සඬ්ඤානිස්සො මජ්ඣිමො සඬ්ඤාබොධි කතිට්ඨො ගොදාහයොති තෙ පෙරං පච්ඡන්තො අනුගච්ඡන්තා තයොපි පටිපාටි යා
තිස්සවාපියා සෙතුමත්ථකෙන ගච්ඡන්ති.

32. තත්ථ සෙතුසාලාය නිසින්නො කොචි අණ්ධොච්චක්ඛණො තෙසං නිණ්ණන්තං කුමාරානං පදවිඤ්ඤාසද්දං
සුත්වා ලක්ඛණානුසාරෙන උපපරික්ඛිපිත්වා “එතෙ තයොපි සිහළදීපෙ පට්චිස්සරා භවිස්සන්ති”ති තත්ථ නිසින්නානං
ව්‍යාකාසි. තංචචනං පච්ඡා ගච්ඡන්තො ගොදාහයො සුත්වා ඉතරෙසං ගච්ඡන්තානං අනිවෙදයිත්වා පච්චාගමිම
“කතමො චිරං රජ්ජං කාරෙස්සති? වංසට්ඨිතිඤ්ච කරොති”ති? පුච්ඡිත්වා පච්ඡිමොති චුත්තෙ හට්ඨපහට්ඨො
උදග්ගුදග්ගො සීඝතරං ආගමිම තෙහි සද්ධිං ගච්ඡන්තො තිඬිණ මන්තිතාය ගම්භීරභාවතො ව කඤ්චි අජානාපෙත්වා
අන්තොපුරං පාවිසි. තෙ තයොපි පතිරූපෙ නිවාසෙ වාසං ගණ්හිංසු.

33. අප කනිට්ටො “එතෙ ද්වෙපි අප්පායුකත්තා රජ්ජෙ පතිට්ඨිතාපි න චිරං ජීවන්ති කිර අහමෙව තෙසං රජ්ජං දුපෙස්සාමි” ති තදනුරූපෙන උපායෙන පටිජ්ජන්තො තෙසං රජ්ජලාභාය උපායං දස්සෙන්නො අභිණ්භං මත්තෙති. ජෙට්ටොපි තස්මිං අතිපියාසමානො තෙනොපදිට්ඨමෙව සමාවරන්තොරාජානං දිස්වා ලද්ධ සම්මානො සබ්බෙසු රාජකීව්වෙසු පුබ්බඨගමො හුත්වා න චිරස්සෙව රාජවල්ලභො අහොසි? තස්මිං කාලෙ රජ්ජං කාරෙන්තො විජය රාජා නාම බත්තියො තස්මිං පසන්නො සබ්බෙසු රාජකීව්වෙසු තමමෙව පධානභූතං කත්වා සෙනාපතිං අකාසි.

34. ධම්මිකො පන රජ්ජෙන අනත්ථිකතාය රජ්ජලාභාය චිත්තමිපි අනුප්පාදෙන්වා කෙවලං මහාථෙරස්ස අනුසාසනමත්තෙනෙව රාජ්ජපට්ඨානවෙලායං අනුචරණමත්තමාවරන්තො රාජගෙහං පවිසිත්වා තතො තෙහි සද්ධිං නික්ඛමිම සායං මහා ථෙරස්ස විහාරෙයෙව වසන්නො අත්තනො ධම්මිකානුට්ඨානං අභාපෙන්වා මහාවෙනියො පට්ඨානගිලානුපට්ඨානාදිකං අනවජ්ජ ධම්මංවරන්තො කාලං චිත්තාමෙති.

තදා සඨිසතිස්සො සකලරජ්ජඤ්ච පුරඤ්ච අත්තනොහත්ථගතං කත්වා එකස්මිං දිනෙ ලද්ධොකාසො රාජානං අත්තොභවනෙයෙව ගොඨාභයෙන මාරාපෙන්වා සයං රජ්ජෙ පතිට්ඨති.

ඉති අනුරාධපුරජ්ජවෙසපරිච්ඡෙදො තතියො.

35. අප ගොඨාභයො ධම්මිකං අනිච්ඡාමානමිපි සෙනාපතිට්ඨානෙ ය්පෙන්වා ආයතිං අපෙක්ඛමානො සයං භණ්ඩාරිකො අහොසි. අප සඨිසතිස්සො රාජා බහුං පුඤ්ඤ්ච අපුඤ්ඤ්ච පසවන්නො ජම්බුඵලපාකකාලෙ සසෙනො සාමච්චො සහොරොධො අභිණ්භං පාචින දෙසං ගන්ත්වා ජම්බුඵලානි බාදති. රඤ්ඤො යෙභුයොන ගමනා ගමනෙන උපද්දනා රට්ඨවාසිනො රාජ්ජහොගාරහෙසු ජම්බුඵලෙසු විසං යොජෙසුං. අප සො සඨිසතිස්සො රාජා තෙන විසෙන තත්ථෙව කාලමකාසි.

36. අප ගොඨාභයො අණ්ඩවිචක්ඛණස්ස වචනං අනුස්සරන්තො අනුක්කමෙන රජ්ජං දාපෙන්වා පච්ඡා අහං සුජ්ජතිට්ටො භවිස්සාමි’ ති මඤ්ඤමානො සාමච්චො සසෙනො සඨිසබොධිකුමාරං රජ්ජෙන නිමත්තෙසි. සො තෙමීය මහාබොධිසත්තෙන දිට්ඨාදිනවත්තා රජ්ජසුඛාපරිච්චාගානුභූතං මහන්තං දුක්ඛජාලං අනුස්සරිත්වා පුනස්පුනං යාවියමානොපි පටික්ඛිපියෙව අභයො ගාමනිගමරාජධානියු සබ්බෙසි මනුස්සෙ සන්නිපාතෙන්වා තෙහි සද්ධිං නානාප්පකාරං යාවමානොපි සම්පට්ච්ඡාපෙතුං නාසක්ඛි. අප සබ්බෙසි රට්ඨවාසිනො සාමච්චාමහාවිහාරං ගන්ත්වා මහා සඨිසං සන්නිපාතෙන්වා සඨිස මජ්ඣෙ සඨිසබොධිකුමාරො මහා සඨිසං භූමියං නිපජ්ජ නමස්සිත්වා ලද්ධොකාසො එකමන්තං නිසීදිත්වා එවං වත්තුමාරහී.

37. අයඤ්ඤි රාජලක්ඛිනාම යථා යථා දිජ්ජතෙ, තථා තථා කප්පුරදීපසිබ්බෙව කප්පිලංමලිනමෙව කම්මජානං කෙවලමුබ්බමති. තථාහි අයං සංවධනවාරිධාරා තණ්භාවිසවල්ලිනං, නොනාද මධුරභීතිකා අයං ඉණ්දියමිගානං, පරාමාසධුමලෙබා සුවරිත චිත්තකම්මස්ස විබ්භමසෙයාං මොහනිද්දානං තිම්බරුගති පඤ්ඤාදිට්ඨිනං, පුරස්සරපතාකා අවිනයමහාසෙනාය, උප්පත්තිනින්නනා කොධවෙග කුම්භිලානං, ආපානභූමි මිච්ඡාදිට්ඨිවදනං. සංගීති සාලා ඉස්සරිය විකාරනාටකානං ආවාසදරිදොසාසිවිසානං, උස්සාරණවෙන්තලතා සප්පුරිසවොහාරානං, අකාලජදාගමො සුවරිත භංසානං, පත්ථාවනා කපටනාටකානං, කදලිකා කාමකරිනො වජ්ඣකුලා සාධුභාවස්ස, රාහුමුඛං ධම්මවණ්ද මණ්ඩලස්ස, නහි තං පස්සාමි යොහි අපරිචිතායාපි එතාය නිබ්භරමුපගුල්ලො න විජ්ජලද්ධො, අපිච, අභිසෙකසමයෙ රාජඤ්ඤානං මඬගලකලසජලෙහි විය වික්ඛාලනමුපයාති දක්ඛිඤ්ඤං අග්ගිහුතතධුමෙනෙව මලිනිභවති හදයං පුරොගිත කුසග්ග සමජ්ජතෙන විය අපනියතෙ තිතික්ඛා, උණ්භිස පට්ට බණ්ඩනෙන විය ඡාදියති ජරාගදස්සනං, ආනපත්ත මණ්ඩලෙන විය තිරොකරියති පරලොකාපෙක්ඛණං, වාමරපවනෙන විය දුරමුද්දියතෙ සච්චාදිතා වෙන්තලතාප්පහාරෙන විය දුරමපයන්ති සග්ගුණා එකෙ රජ්ජසිරි මදිරා මදමත්තා සකත්ථනිප්පාදනපරෙහි ධනපිසිතාසාසගිජ්ඣෙහි සහානලීතිබකෙහි දුතං විනොදනන්ති, පරදාරාභිගමනං විද්ධතාති, මිගවන පරිස්සමොති, සුරාපානං විලාසොති, නිච්චප්පමත්තතා, සුරභාවොති සදාරප්පිච්චාගං අවාසනිතාති, ගුරුවනාවධිරණං අපරප්පනෙයත්තමිති අජිතභවිචනං සුබොපසෙවත්තමිති, නච්චගිත ගණාකානුසත්ති රසිකතෙහි පරිභවසහත්තං බමෙති, සෙරීභාවං පණ්ඩිච්චාමිති වණ්දිජන නවචනං යසෙංසොසොති තරලතා උස්සාහොති. අවිසෙසඤ්ඤත්තං අපක්ඛපාතිත්තමිති? එව දොසගණමිපි ගුණපක්ඛෙ අප්ඣාරොපයන්තෙහි සයමිපි අත්තො හ සන්තෙහි පතාරණකුසලෙහි ධුත්තෙහි අමානුසොචිතාහි ථොමානාහි පතාරියමානා, චිත්තමදමත්ත චිත්තා නිච්චෙන න තාය තථෙති අත්තති අප්ඣාරොපයන්තා අලිකාභිමානං මච්චධම්මසමානාපි දිබ්බං සාවතිණ්ණමිච්ච අමානුසමිච්ච අත්තනා මඤ්ඤමානා ආරධදිබ්බොචිතකිරියානු භාවා සබ්බපනො පහසනීය භාවමුපයන්ති. අත්ත මිලම්බනඤ්ච අනු ජීවිජනෙන කරියමානං අභිනණ්දන්ති.

38. මානසා දෙවතාප්ඣාරොපණප්පතාරණ සම්භූත සම්භාවනො පහතඤ්ච අත්තො පටිට්ඨ අපරභූජයුගං විය අත්තනො බාහුයුගං සම්භාවයන්ති. තචන්තරිත ලොචනංසකලලාට මාසංකන්ති, අලිකසම්භාවනාහිමානහරිතා න නමස්සන්ති දෙවතායො න පූජයන්ති සමණ බ්‍රාහ්මණෙ න මානසන්ති මානනියො, න උපතිට්ඨන්ති ගුරුදස්සනෙපි අනත්ථකායා සාන්තරිත, විසයො පහොගසුබාති අපහසන්ති යතිනො? ජරාහි භවපලපිමිති න සුණන්ති වුද්ධපනුපදෙසං, අත්තනො පඤ්ඤා පරිභවොති උසුසන්ති සච්චො පහෙසස්ස,කුඤ්ඤන්ති එකන්ත හිතවාදිනං එවමාදිනා කාකණෙන බහුන්තං දොසානං මාකර භූතංරජ්ජීවිභවං අයං න ඉච්ඡාමි’ ති අවොච.

48. පිවෙයා ට්කේඤ්ඤං අමතඤ්ච බාලො,
වුද්ධිං ගතො සොච පිගුච්ඡිතෙ තං;
ස ජාතු එචං අනුභුය රජ්ජං,
ඤ්ඤාණස්ස පාතො සතතං ජනාති.

එවං මයාපි අවිරස්සෙව අවස්සං අභිනික්ඛමනං කාතබ්බන්ති ව,

49. සො සෙනකො ද්විජපසිබ්බකසායසප්පං,
අඤ්ඤාසි දොසකලුසාය ධියාබ්භූතංතං;
කා චණ්ණනාස්ස ඛලු දොසවිනිග්ගතාය,
සබ්බඤ්ඤාතාය දසපාරමිසාධිතාය.

එවංවිධා කල්‍යානඤ්ඤාණසම්පන්නි කදා මෙ සමිජ්ඣස්සන්ති ව,

50. වාලෙන සො කිසකලණ්දකජාතියමිපි,
උස්සිඤ්චිතුං සලිලමුස්සහි සාගරස්ස;
තං මුද්ධතාය න භවෙ මනියා මහනායා,
සම්පාදනාය භිමතස්ස සමත්ථතාය.

එවං විධාය වීරියපාරමියා කදා භාජනං භවිස්සාමිති ව

51. කලාබුරාජෙන හි බන්තිවාදි,
වධං විධායාපි අතිත්තකෙන;
භතෙ පදෙනොරසි බන්තිසොධෙ,
සො කුටසණ්ඨිග්ගහණං බුබ්බොධ.

එවං විධාය බන්තිපාරමියා අත්තානං කදා අලංකරිස්සාමිති ව

52. මිච්ඡාභියොගං න සහිංසු තස්ස,
රාමාභිධානස්සපි පාදුකායො;
සච්චඤ්චයා නාඤ්ඤමභාසිධිරො,
සො සච්චසණ්ඨො චතුසච්චවාදී.

අභමිපි රිදිසෙන සච්චපාරමිතාබලෙන සබ්බලොකස්ස චතු සච්චාව බොධන සමත්ථො කදා භවිස්සාමිති ව

53. සො මුගපක්ඛ විදිතො සිරිභිරුකාය,
මුකාදිකං චතවිධං සමධිට්ඨතිත්වා;
තං තාදිස අනුභවං අසභමිපි දුක්ඛං,
යාවාහිනික්ඛමමහෙදි අධිට්ඨිතංතො.

එවං ම මාපි අධිට්ඨාන පාරමිතාය පාරිපූරි කදා භවිස්සන්ති ව

54. මෙත්තානුභාවෙන ස ලොමහංසො,
පෙමානුබද්ධෙන සබ්බකරොන්තො;
සත්තෙ සමත්තෙපි ච නිච්චවෙරී,
සද්දං විරුද්ධත්ථමකාසි ධිරො.

අභමිපි එවංවිධාය මෙත්තාපාරමිතාය කොට්ඨපත්තො කදා භවිස්සාමිති ව.

55. සො එකරාජා විදිතො සමචිත්තතාය,
මානාවමාන නකරෙසු තුලාසරූපො;
තොසඤ්ච රොසමනුපෙච්ච හජී උපෙක්ඛං,
සබ්බත්ථ පිනිචිකති භතවෙනතොව.

එවං අභජපි උපක්ඛාපාරමිතාය කදා සබ්බසාධාරණොභවිස්සාමිති ව නිච්චං චින්තෙසි.

ඉති පාරමිතාසිංසන පරිච්ඡෙදො පඤ්චමො.

56. එවමනවජ්ජධම්මෙන රජ්ජං කාරොන්තෙ තස්මිං කදාවි කෙනච්චජානං අකුසල විපාකෙන-

ජයර පියරභාරක්කන්තවච්චකොරුජාණු,
සජල ජලද කුටාකාරසොරොරුකායො;
කුටිලකඨිනදායාකොට්ඨණ්දට්ඨහණ්ඩො,
නවදිවසකරක්ඛො රක්ඛසොදිපමාග.

57. සො තෙසු තෙසු ගාමපරියන්තෙසු නිසිදිති, යෙ යෙ මනුස්සා තමාගම්ම තං රත්තක්ඛමුදික්ඛන්ති තෙසං අක්ඛිති රත්තානි භවන්ති. තං ඛණ්ණෙයෙව රත්තක්ඛමාරකො නාම ජරරොගො පාත්තචිත්වා මාරෙති.

58. සො යක්ඛො මතමතෙ නිරාසඬකෙ බාදති. තං යක්ඛං අදස්වාපි යෙ යෙ නරා තෙනාතුරා තෙ තෙ පස්සන්ති, තෙපි සො රොගො ආවිසති. එවං න විරොනවයක්ඛහයෙන රොගෙන ච ජනපදො විරලජනො ජානො.

59. රාජා තං පවත්තිං සුත්වාමයි රජ්ජං කාරෙන්නෙ පජානං ඊදිස්ස සයස්ස උප්පජ්ජන අනනුව්ඡවිකන්ති මඤ්ඤමානො තදහෙව අට්ඨංග සීලං ස්වාදියිත්වා අත්තනා නිව්චං කරියමානානි දසකුසලකම්මානි අනුස්සරිත්වා අහං ධම්මවිජ්ජි භවිස්සාමිති තං රක්ඛසං ආදිස්වා න උට්ඨතිස්සාමිති දළ්භතරං අධිට්ඨාය වාසගබ්භෙ සයි. තස්ස තෙන ආචාර ධම්මතෙජෙන රාජානුභාවෙන ච සො රක්ඛසො සත්තත්තො උත්තසිත්වා ඛණ්ණපි යාතුං අසහන්තො ආකාසෙනා ගන්ත්වා බලවපච්චුස සමයෙ අන්තොගබ්භං පවිසිතුමසක්කොන්තො බාහිරෙ යත්වා රඤ්ඤො අත්තානං දස්සෙයි. රඤ්ඤො ච කොසිත්වන්ති පුට්ඨො ආහ. රත්තක්ඛො නාමාහං රක්ඛසො දුරජනපදෙස්මිධිතො, අහං ඛණ්ණපි යාතුං අසක්කොන්තො තවානුභාවෙන බද්ධොවිසමුත්වා ඉධානීතො? භායාමි දෙව තච දස්සන්ති.”

60. අප් රාජා සයනතො චුට්ඨතිත්වා සිහපඤ්ජරං විවරිත්වා ඔලොකෙත්වා අරෙ! ජම්ම! මම විසයගතෙ මනුස්සෙ කස්මා? බාදයිති. මහාරාජ තච විසයෙ මයා මාරෙත්වා එකොපි බාදිතො නත්ථි, අපිතුමතකලෙබරං සොනසිගාලාදිනං සාධාරණ භක්ඛභුතං බාදාමි, න මෙ කොචි අපරාධො අත්ථි, අත්ථි චෙ රාජදණ්ඩො මයි විධියතු’ති වත්වා පට්ටමානො නිව්චලභාවෙන යාතුං අසක්කොන්තො භයට්ටගෙන ජාතලොමහංසො සානුනායමෙව මාහ. “දෙවස්ස රට්ඨංථිතං ධනධඤ්ඤ සම්ඳ්ධිසම්පුණ්ණං දෙවස්ස ධන වස්සෙන සම්පුණ්ණමානො රටා මනුස්සා, ඉදානි යාවකාපි බහුතරා න භොන්ති, අහ මීදිසං රට්ඨං පත්වාපි අලද්ධගොවරො අපරිපුණ්ණමනොරටො ජතො පිපාසිතොව හුත්වා දීන භාවෙන ජීවිකං කප්පෙමි, තථා ඊදිසං භයං පත්තොමිති අභයං මෙ දෙහි මහාරාජා’ති.

61. අප් රාජා තස්ස දිනවචනං සුත්වා කරුණාය කම්පිතහදයො “මා භායිත්වං රක්ඛස! අභයං තෙ දම්මි ඉච්ඡිතං තෙවදා”ති ආහ. එවං රඤ්ඤොව රක්ඛස්සව අඤ්ඤමඤ්ඤෙහි සද්ධිං සල්ලපන්නානං සද්දං සුත්වා අන්තොගතා අනුචරා රාජානං පරිවාරෙසු, අප් කථානුකථාය රක්ඛසො “අගතො රඤ්ඤො සද්ධිං සල්ලපති”ති සුත්වා සබ්බෙ අමච්චා ච නාගරා ච සෙනා ච සන්නිපතිත්වා රාජඬගණඤ්ච රාජ භවනඤ්ච පුරෙත්වා අරුණ උග්ගච්ජන්තෙ මහන්තං කොලාහලමකංසු.

62. අප් සොරක්ඛසො සන්නිපතිතංවතුරඬගබ්බඤ්ච ආයුධ භත්ථං අනෙක සහස්සයොධබ්බඤ්ච දිස්වා අතිවිසහිතො යාතුඤ්ච රඤ්ඤො ආණත්තිබ්බලෙන ගත්තුඤ්ච කිම්පි භාණිතුඤ්ච න සක්කොති, රාජා තදවත්ථං තං දිස්වා ලද්ධාභයොසි ඉමච්ඡිතං තෙ කට්ඨිති ආහ, ධම්මිකො රාජා න මෙ කිඤ්චි භයං උප්පාදෙස්සතිති ඤ්ඤත්වා රාජානමෙව මාහ “දෙවො ජානාතියෙව සබ්බෙසං සත්තානං ආහරට්ඨිතිකතං, තථාහි උද්ධලොකවාසිනො දෙව සුධාභොජනෙන පිණ්ඩා ජීවන්ති, අධෙ ලොකවාසිනෙ නාගා භෙකභොජනෙන සුහිතා වසන්ති මනුස්සා බජ්ජකාදිනානාවිධෙන ආහාරජාතෙන පිණ්ඩා ජීවන්ති. අම්භාදිසා යක්ඛ රක්ඛසාදයො පන මංසලොහි සස්සාදතො තුස්සන්ති? තෙස්වහ මඤ්ඤතරො ජාතෙ ච පිපාසිතෙ ච තාදිසං කරුණාපරායණං මහාපුරිසං දිස්වාපි අපරිපුණ්ණමනොරතො මණ්දභාගධෙයොසො සොවාමි”ති ආහ.

63. තනුත්වමචොව “මතකලෙබරානි බාදිත්වා වසාමි”ති සච්චං මහාරාජ! මතසරිරං සුක්ඛපණ්ණං විය නිරසං කිං මෙතාය දුප්පවිකාය පසිද දෙව! වරං මෙ දෙහි තච විසයෙථිත මනුස්සො එකො ජනපදො ගොවරත්ථාය මෙ දියතු, තත්ථ මනුස්සානං අනපගතුණ්භවෙගං ජීවරුධිරඤ්ච ජීවමං සඤ්ච බාදිත්වා වීරං සුබෙන ජීවිතුං සක්කා’ති ආහ. අප් රාජා අරෙපාපිම! රක්ඛස! නාහං පාණවධං අනුජානිස්සාමි චජෙන තච ගාහවිකාරන්ති. “තෙනහි දිනෙ දිනෙ එකං මනුස්සබ්ලිංදෙහි”ති. ජීවබ්ලිමෙකම්පි න දෙමිති චුත්තෙ “සච්ච මෙනං මංදිසාන කප්ප රුක්ඛාපි අවකෙසිතො ජායන්තිති හා හතොස්මි කිමහං කරොමි”ති විසාද දින්නයනො දුම්මුබො දොමනස්සප්පත්තො අප්පට්ඨානො අට්ඨාසි.

64. අප් තස්ස නරිණ්දස්ස කරුණාභුයසි තහිං ජායමානා මනොතස්ස විරතායා වායාකුලං අකාසි. අප් රාජා එවං පරි විතක්කෙසි.

65. නානුස්සරාමි වත යාවිතු මාගතානං,
ඉච්ඡාවිසාත පරිතාප හතජ්ජුතිති;
හෙමන්ත නිබ්බහිමමාරුත නිස්සිරික,
පඬකෙරුහෙහි සදිසානි මුඛානි ජාතු.

66. එතස්ස රක්ඛස්ස පරෙසං දුක්ඛමා පාදයිතුං න කදාචි සක්කා, අහඤ්ච අජ්ඣත්තික දානං කදාදස්සාමිති පත්ට්ඨමි, තදිදං පත්තකකාලං ජාතං, සක සරිරස්ස අහමෙව ඉස්සරො, මම මංසලොහිතෙන එතං සත්තප්පයාමිති කත නිව්ඡයො අමච්චෙ ආමන්තෙත්වා එවමාහ.

67. ඉමං සරත්තං පිසිතං සරිරං,
ධාරෙමි ලොකස්ස හිතත්ථ මෙව;

අප්පාතිට්ඨයාත්ත මුපෙනි තඤ්චෙ,
අනො පරං කිං පිය මත්ථි මය්හං.

අමච්චා එවමාහංසු එකස්ස රක්ඛස්ස අත්ථාය සකල ලොකං අනාථිකත්තු මිච්ඡතො කොයං ධම්ම මග්ගො දෙවස්ස අප් රාජා එවමාහ.

68. නිච්චො පභොගස්ස ධනස්ස වාපි,
න යාවකෙ දට්ඨු මහං ලභාමි;
එවං විධං අත්ථි ජනත්තු ලද්ධුං,
න දෙවතා රාධනායපි සක්කා.

69. අපෙප් තුම්හෙ න මෙ දානන්තරායං කරොථා'ති ආහ. අප් අමච්චා යදිවායං නිච්ඡයො අපරිච්චජනියො අම්හෙසු එකෙක මෙව දිනෙ දිනෙ රක්ඛස්ස බලිකම්මාය භොතුති ආහංසු. අප් රාජා “අහමෙව ජීවන්තො එවං නානාජාතිස්සාමි”ති සල්ලකත්තං සීසං එත්ථ ආනෙහිති සංවිධහි. අප් තත්ථ සමාගතා සබ්බෙ ජනා තං පවත්තිං සුත්වා තස්ස ගුණෙ අනුරත්තා සොකෙන කම්පමානා තහිං පතිට්ඨිතෙන පටිසෙන අති කුද්ධා විසුං විසුං එවමාහංසු.

70. එසො රක්ඛසො සීසවිජෙදමරහතිති කෙච්චි, කාල මෙස සදිස මෙතස්ස මහා සරීරං අනෙක සතානං සරානං තුණ්ණභාවං නෙතුමරහතිති කෙච්චි, අනෙකෙසං බෙජන සත්ථානං ලක්ඛණාවං මුපනෙතුං යුත්තමිති ච පරෙ, අසිකදලිකිලාය වජ්ඣෙයමිති අඤ්ඤාදො තෙලවොලෙන වෙයෙත්වා මහතා පාවකෙන උජ්ජාලෙන්වා දහිතබ්බොයමිති අපරෙ, ඉදං සබ්බං රාජානානු ජානාති. ඉමං අසප්පරිසං ජීවගාහං ගහෙන්වා රජ්ජුහි ගුළපිණ්ඩවෙයනං වෙයෙත්වා බණ්ඩනාගාරෙ පක්ඛිපි තබ්බන්ති අඤ්ඤා එවමෙවං තත්ථ බහුධා කටෙන්තානං කටුකතරං වධවිධානං යක්ඛො සුත්වා තසිතො මිලිතක්ඛමතදෙහො විය නිච්චලොව යිතො, අප් සො රාජා “එහි සබ්බෙ රක්ඛස! මහොපකාර කරණ භූත!

71. දෙයාඤ්ච දානප්පවනඤ්චචිත්තං,
අත්ථි තුවං ලොහිත මංසකාමි;
සමෙතු මෙතං හිතාය දුරාපං,
මනො රථො සිජ්ඣතු නො උභින්නන්ති.

වත්වා “මම සරීරතො දියමානං ජීවමංසං ජීවරුධිරඤ්ච මයි අනුග්ගහෙන සම්පට්චිජා'ති රක්ඛස්ස වත්වා සල්ලකත්තාහිමුඛං දක්ඛිණබාහුං පසාරෙසි මංසකත්තනාය.

72. අප් සො යක්ඛො උභො කණ්ණෙ පිධාය සන්තං පාපං පටිහතමමංගලං රඤ්ඤො සොත්ථි භවතු, කිම්දමාපතිතං මහතා මෙ පාප විපාකෙන ජීවතු මිච්ඡතො විසභොජනමිච්ච, ආතපතිලන්තස්ස දාවග්ගි පරික්ඛෙපො විය ච යදි ඊදිසො මෙ සංකප්ප මහාරාජෙ සමුජ්ජො යෙයා දෙව දණ්ඩො මෙ සිරසි අද්ධා පතතුති, ලොකපාලාපි මෙ සීසං ඡිණ්දන්ති නාහ මෙවං විධමපරාධං කරිස්සාමි'ති න සම්පට්චිජි,

73. අප් රාජා තෙන හි යක්ඛ! “කිං තෙ මයා කාතබ්බන්ති'ති ආහ. අප් සො රක්ඛසො මහාජනානං වධ විධානෙන රඤ්ඤො ආනාය ච හිතො සන්තත්තො “දෙව! නාහ මඤ්ඤං පත්ථයාමි කිත්තු ඉතොප්පභූති රාජාරහෙන භොජනෙන ගාමෙ ගාමෙ උපහාරබලිං ලද්ධුකාමොමිහි'ති ආහ අප් රාජා “එවං කරොන්තු රට්ඨවාසිනො”ති නගරෙව සකල රට්ඨෙ ච හෙරිං වරාපෙත්වා පානාතිපාත විරමණාය ඔවදිත්වා නං යක්ඛං උයොපෙසි.

ඉති රත්තක්ඛිදමන පරිච්ඡෙදො ඡට්ඨො.

අප් කදාවි වස්සාධිකතානං දෙවතානං පමාදෙන අවග්ගහො පාතුරහොසි.

74. නිදාසවෙගෙන රචි පතාපි,
උණ්භාහිතත්තා පවනො බරො ව;
ජරාතුරෙවාසිසිරා ධරා ව,
පිච්චු තෙ සබ්බධි සබ්බිම මිබු.

75. අනෙතාභුසුණෙහන විපච්චමාන,
සනිස්සනමෙහාහරිතෙව වාටි;
තිබ්බාතපක්කත්තවනන්තරාජී,
රුනාකුලා බායති වීරිකානං.

76. වස්සානකාලෙපි පහාකරස්ස,
පතාපසන්තාපිතමන්තලික්ඛං;
සමාවිතං පණ්ඩරවාරිදෙහි,
සවණ්දනාලෙපමිවාතිරොචි.

77. එවං මහතා ගිම්හවිජ්ජුරණෙන නදිතළාකසොබිහාදීසු සිකතාකද්දමාවසෙසං සොසිතෙසු කෙදාරෙසු මත සස්සෙසු බහුධා එළිතභූමිභාගෙසු සලිලභාවෙන කිලන්තෙසු මීගපක්ඛිසු තං පවත්තිං සුත්වා රාජ කරුණාය කම්පිතහදයො අට්ඨංගිගසීලං සමාදිගිත්වා මහාවෙනියභිගණමාගම්ම යාව දෙවො සබ්බත්ථ විත්ථ තාහි සලිලධාරාහි සකල ලඬිකාදීපං පිනෙන්තො වස්සං වස්සිත්වා මහතා උදකප්පවාහෙන මං න ජලවයිස්සති මරමානොපි තාව න උට්ඨංගිස්සාමිති දළ්භතරං අධිට්ඨාය තත්ථ සිලාපත්ථරෙ සයි.

78. තංඛණෙ තස්ස රඤ්ඤෙ ධම්මතෙජෙන වකිතානං ගුණප්පබ්බන්ධෙන ච පසන්තානං දෙවනාගයක්ඛානං ආනුභාවෙන සමන්තතො වස්සවලාභකා උට්ඨංගිංසු තථා හි.

79. දීඝාමිනන්තාව දිසාපයාමං,
විත්ථාරයන්තාව තමං සිබාහි;
ජායා ගිරීනං විය කාළමෙසා.

80. ගම්භීරධිරත්ථනිකා පයොදා,
තහිං තහිං වස්සිතුමාරහිංසු;
සමුත්තදත්තා සිබිතො කලාපං,
සණ්ධාරයුං ජත්තම්චුත්තමඬිගෙ.

81. මුත්තාකලාපා විය තෙහි මුත්තා,
ලම්බිංසු ධාරා පසම්භු රෙණු;
ගණ්ධො සුභො මෙදිනියාවචාර,
විතඤ්ඤමානො ජලදානිලෙන.

82. ජුතිහි ජම්බුතදපිප්ඵරාහි,
මුහුං දිසන්තෙ අනුර පයන්ති;
මෙසස්සනාළිතුරියානුයාතා,
විජ්ජුල්ලතා නච්චම්චාවරිංසු.

83. කොධෙන රත්තා විය තම්බවණ්ණා,
නිනාදවන්තො පයපිතියාව;
ගවෙසමානා විය ගිම්හවෙරිං,
වාසිංසු සබ්බත්ථ තදා මහොසා.

84. එවංචිධෙ වස්සෙ පවත්තෙසි රාජා නමං මහොසො උප්පිලාපධිති න උට්ඨාසියෙව අථ අමච්චා වෙනියභිගණෙ ජලනිග්ගමපණාලියො ථකෙසං අන්තො සම්පුණ්ණවාරිපුරො රාජානං උප්පිලාපෙසි. අථ සො උට්ඨාය වෙනියස්ස මහුස්සවා විධාය රාජභවනමෙව ගතො.

85. තතො අදණ්ඩෙන අසත්ථෙන රජ්ජමනුසාසනො රඤ්ඤො අච්චන්තමුද්‍රමානසත්තං විදිත්වා උන්නළා කෙච් මනුස්සා ගාමච්චිලොපාදිකං ආචරන්තා වොරා අහෙසුං තං සුත්වා රාජා තෙ වොරෙ ජීවගාහං ගාහාපෙත්වා බණ්ඩනාගාරෙ බිපිත්වා රහසි තෙසං රතනහිරඤ්ඤාදිකං දත්වා මා එවං කරොථාති ඔච්චිත්වා පලාපෙත්වා රත්තියං ආමකසුසානතො ඡවරුපෙ ආනෙන්වා වොරහිංසංකාරෙන්තො විය අග්ගිනා උත්තාපෙත්වා නගරතො බහි බිපාපෙසි එවං වොරහයද්ව අපනෙන්වා එකදා එවං වින්තෙසි.

86. කිමනෙන රජ්ජවිභවෙන, ඉන්දං පරිපුණ්ණං සකොසං සපරජනං සහොරොධං සාමච්චං සබවාහනං රජ්ජං කස්සචි දානරූපෙන දත්වා වනං පවිසිත්වා සීලං සමාදාය කායච්චෙකං විත්තච්චෙකද්ව සම්පාදෙතුං වට්ටතිති අභිනික්ඛමනෙ රතිං ජනෙසි. තදා ගොඨාහයොපි එවරූපං පාපවිතක්කං උප්පාදෙසි. එස රාජා ධම්මිකො සදාචාරකුසලො පතිදිවසං විධියමානෙහි දසවිධකුසලකම්මෙහි ආයුසංඛාරොපිස්ස වඩ්ඪති උපපිළකකම්මානිව දුරමපයන්ති. තතොයෙව විරතරං ජීවිස්සති එතස්ස අච්චයෙන කදාහං රජ්ජං ලභිස්සාමි රජ්ජං පත්වාපි වඩතරො ආහං යුවජනසෙවතියං විසයසුඛං කථමනුභවිස්සාමි සීසම්මං ඉතො පලාපෙත්වා රජ්ජෙ පතිධිස්සාමිති වින්තෙන්වා බහුං සාරධනමාදාය උත්තරද්වාරතො නික්ඛමිත්වා පුබ්බවොරෙ සන්තිපානෙන්වා බලකායං ගහෙන්වා ආගම්ම නගරද්වාරං ගණ්හි තං පවත්තිං සුත්වා රාජා “රජ්ජං කස්සචිදත්වා අභිනික්ඛමනං කරිස්සාමිති කතසන්තිට්ඨානස්ස මම අයං කෙනචි දෙවානුභාවෙන සන්තිධාපිතො මඤ්ඤෙ අමච්චා මයං අනනුමතාපි පුරායුජ්ඣිතුමාර හන්ති එවං සති මං නිස්සාය උභයපක්ඛගතස්ස මහාජනස්ස විපුලං දුක්ඛං “භවිස්සති කිමනෙන රජ්ජෙන එලං රජ්ජං තස්සෙව දින්නං හොතු”ති වත්වා කංචි අජානාපෙත්වා පරිස්සාවනමත්තං ගහෙන්වා දුල්ලක්ඛියමානවෙසො දක්ඛිණද්වාරෙන නික්ඛමිත්වා මලයදෙසං ගච්ඡන්තො

87. සදාසන්තුට්ඨවිත්තානං සක්කා සබ්බත්ථ ජීවිතු;
කුත්‍ර නාම න විජ්ජන්ති ඵලමූලපල්ලායා.

88. ඉති විත්තයන්තො කමෙන ගන්ත්වා හත්ථවනගල්ලං නාම මහන්තං අරඤ්ඤායන්තං පාවිසි,
අචිරලපචාලකුසුමඵලසංජන්තවිසාලසාධාමණ්ඩලෙහි උච්චාවචෙහි පනස්සහකාරකපිත්ථ තිම්බරූපම්බිරපම්බුවිහිත

කාමලක හරිත කතිරිටකසාලසරලවකුල පුන්නාග නාගකන්දමිකකාසොක නිපවම්පක හින්තාලතාලප්පභූතිහි විවිධතරුගණෙහි සමාකිණ්ණං විපුලවිමලසිලුවියපරියපරියන්තසභිහතනදිසම්භෙදනින්දොපසංකන්ත විවිධමිගයුථවිහගවග්ගනිසෙවිතං මහෙසක්ඛ දෙවතාධිග්ගහිතං නණ්දනවනකමනියං සුළභමුලඵලසලිල සුබොපභොගරමණිය තං මහා කාන්තං ඔලොකෙන්වා ඉදං මෙ තපොවනං භවිතුමරහනිති කතාලයො කායවිවෙකචිත්තවිවෙකානං ලාභෙන එකග්ගමානසො මෙන්තාවිහාරමනුයුජන්තොවඤ්ඤපීටිකාය සංජනිතසන්තොසවිජ්ජරණපිනිතකායො වාසං කප්පෙති.

ඉති අභිනික්ඛමනපරිච්ඡෙදො සත්තමො.

89. ගොයාහයොපි රජ්ජං පත්වා කතිපාහවිවයෙන “මම වණ්ඨිතාය වීරත්තො පජාවග්ගො මනං පට්ටධං සඬ්ඝබොධිං ආනෙත්වා රජ්ජං කාරෙතුං කදාචි උස්සහති”ති සංජාතපරිසඬ්ඝකො තං මාරාපෙතුං වට්ටනීති අභිසංශ්ඨාය “සඬ්ඝබොධිරඤ්ඤො යො සීසං ආනෙස්සති තස්ස සහස්සං පාරිතොසිකධනන්ති නගරෙ හෙරිං වරාපෙසි. තතො මලයදෙසසිකො කොචි දුග්ගතපුරිසො අත්තනො කච්චෙන පුට්ඨත්ත ආදාය වන මග්ගෙන ගච්ඡන්තො භොජන වෙලාය සොණ්ඨිසමීපෙ නිසින්තං සඬ්ඝබොධිරාජානං දිස්වා තස්ස ආකප්පෙන පසන්තහදයො හත්තෙන තං නිමන්තෙසි රාජා තං නසම්පට්චිඡී. සො පුරිසොනාහං නිහිත ජාතියං ජාතො න පාණවධං ජීවිකාය ජීවන්තො කෙවට්ටො වා ලුද්දකො වා භවාමි අප් කො උත්තම වණ්ණෙහි පරිභොගාරහෙ වංසෙ සඤ්ජාතොමිති මම සන්තකමිදං හත්තං භොත්තුමරහනි කල්ලාණං ධම්මිකොති තං පුනප්පුන යාචි. අප් රාජා

90. ඡායය ගෙහං සාධාය සෙය්‍යං වත්ථං තචෙනව;
අසනං ථලපත්තෙහි සාධෙන්ති තරවො මම.
91. එවං සම්පන්න භොගස්ස න තණ්හා පරසන්තකෙ;
තව ජව්වාදිමුද්දිස්ස ගරහා මම න විජ්ජනීති.

වත්වා න ඉච්ඡී එව.

92. අප් සො පුරිසො භූමියං නිපජ්ජනමස්සමානො නිබන්ධිත්ව යාචි. තතො තස්ස නිබණ්ධනං නිවාරෙතුමසක්කොන්තො සගාරවං සොපචාරං දියමානං හත්තඤ්ච සකපරිස්සාවනපරිපුතපාතියඤ්චා පරිභුඤ්ජිත්වා හත්ථමුඛධොවනෙන පරිසමත්ත හත්ත කිච්චො අන්තොහං කතුපකාරො කිදිසමස්ස පච්චුපකාරං කරිස්සාමිති චින්තයන්තොව තං අභිමුඛිකරිය “අනුරාධපුරෙ කා පවත්ති”ති පුච්ඡී, අප් සො පුරිසො පුබ්බරාජානං පලාපෙත්වා ගොයාහයො නාම රාජා රජ්ජෙපතිට්ඨහිත්වා සිරි සඬ්ඝබොධිරඤ්ඤො යො සීසං ආදාය දස්සෙති තස්ස සහස්සං පාරිතොසිකධනන්ති නගරෙ හෙරිං වරාපෙසි කිරාති සුයති”ති.

තස්ස වචන සමනන්තරමෙව තුට්ඨපභට්ඨහදයො මම සහස්සාරහසීසදානෙන ඉදානි එතස්ස පච්චුපකාරො කතො භවිස්සති අජ්ඣන්තිකදානන්තා දානපාරමිතාව කොටිජ්ජන්තා භවිස්සති ඉදඤ්ච වතරෙ-

93. න පුති පුගිඵලමත්තකමිපි,
අග්ගන්ති සීසානි විජීවිතානං;
සීසන්තු මෙ වත්තති බොධියා ව,
ධනස්ස ලාභාය ව අද්ධිකස්ස.

අපි ව.

94. නාලිවනස්සෙව රුජාකරස්ස,
පුතිජ්ජධානස්ස කලෙබරස්ස;
දුක්ඛන්තූභුත පටිජග්ගන්තෙ,
සදන්ථයොගා සඵලං කරොමිති-

චින්තෙන්වා කතතිච්ඡයො “භො පුරිස සොහං සිරි සිරිසඬ්ඝබොධි රාජානාම, මම සීසං ගහෙන්වා ගන්ත්වා රඤ්ඤො දස්සෙහි”ති ආහ. සො තං සුත්වා “දෙව නාහමෙවං විධං මහාපාතක කමිමං ආවජීස්සාම භායාමි”ති ආහ.

95. අප් රාජා “මා භායි කභාපණසග්ගස්සලාභාය අහමෙව තෙ උපාසං කරිස්සාමි කෙවලං ත්වං මයා චුත්තනියාමෙව පටිපජ්ජා”ති වත්වා සහස්සලාභගිද්ධෙන තෙන පථිකපුරිසෙන අධිවාසිතෙ සීසච්ඡෙදාය සත්ථං අලභමානො ධම්මාධිට්ඨානතෙජ සා සීසං සණ්ඨිතො විසුං කරිත්වා දස්සාමිති චින්තෙන්වා පල්ලඬ්ඝං සුණ්ඨීරං බණ්ඨිත්වා මමෙදං සීසදානං සබ්බඤ්ඤාකරණං පටිලාභාය පච්චයො භවතුති සොමනස්සපුබ්බකංපත්ථං කත්වා තං පුරිසං අත්තනො සමීපං ආමන්තෙසි. සො අධිකපුරිසො පුබ්බෙ අදිට්ඨාසුතපුබ්බදුක්කරකමිම දින්තං සීසං ගහෙන්වා අනුරාධපුරං ගන්ත්වා දිස්සෙමි කොතං සඤ්ජානාති කොතං සද්දහිස්සනීති, අප් සො ගොයාහයො සචෙ තෙන සද්දහිස්සති අහවෙන්ථ සක්ඛිභුත්වා සහස්සං දාපෙස්සාමි තයාතු තත්ථ එවං කත්තබ්බ”න්ති පටිපජ්ජිතබ්බා කරං උපදිසිත්වා එහිසප්පුරිස මිම සන්තිකෙ මිබණ්ණො භුත්වා උභයර්ත්ථලානං එකිකරණවසෙන අඤ්ජලිං කත්වා බාහුං

පසාරෙහිනි වත්වාඋහොසු පස්සෙසු නිලමඤ්ඤාසමඤ්ඤානං නාලිනං උප්භාවාපාදනෙන කණ්ඨනාළං සම්මා යපෙන්වා සලිලපරිස්සාවන්තෙ සීසසණ්ඨං ජල ලෙඛාය පරිච්ඡන්දිත්වා සකෙන දක්ඛණ හත්ථමුවිධිනා වුලාබද්ධං දළ්භං ගණ්ඨිත්වා යාව මම සිරං ආදාය අද්ධිකං පුරිසස්ස හත්ථෙ සමප්පෙමී තාව මම චිත්තකිරිය වායො ධාතුචෙගො අවිච්ඡින්නො පවත්තතුති අධිට්ඨාය වුලාබද්ධං උද්ධාහිමුඛං උක්ඛිපි. තාවදෙව සීසඛණ්ඨො පුට්ඨුතො හුත්වා තෙන දක්ඛණ හත්ථ මුවිධිනාගහිතොයෙව පග්ගරන්තියා ලොහිතධාරාය සද්ධි අද්ධිකස්සහත්ථතාලෙ පතිට්ඨාසි, තස්මිංයෙව ඛණෙ වනාධිවත්ථා දෙවතා සාධුවාදමුඛරා පුප්ඵවස්සං වස්සාපෙන්වා සීසස්ස ආරක්ඛං ගණ්ඨිංසු.

96. සංසත්තරත්ත කලලෙ ද්ධිකපාණිබෙන්තෙන,
නික්ඛිත්ත සීස වරඛිජ සමුඛිහවාය;
එතස්ස ආනමය පාරමිතාලතාය,
සබ්බඤ්ඤතා ඵලරසො ජනතං ධිනොතුං.

97. අපං සො අද්ධිකපුරිසො සුගණ්ඨවන කුසුම මාලාහි තං සීසං අලංකරිත්වා පුගකුහුලිකාපුටෙ පක්ඛිපිත්වා සීසගති චෙගෙන අනුරාධපුරං ගන්ත්වා ගොඨාභයස්ස දස්සෙසි, සො තං දිස්වා සඤ්ජනිතු මසක්කොන්තො සංසයජ්ජන්තො අට්ඨාසි. අපං අද්ධිකපුරිසො රඤ්ඤා වුත්තවිධි මනුස්සරන්තො තං සීසං ගහෙන්වා ආකාසෙ බිපිත්වා “සාමි! සිරිසඬ්ඨිසබ්බොධිමහාරාජ! ත්වං මෙත්ථ මෙ සක්ඛිහවා”ති අඤ්ජලිමිපග්ගහෙන්වා ආකාස මුද්දික්ඛමානො යාවි, අපං තං දෙවතාධිග්ගහිතං සීසං නිරාලම්බෙ අම්බරෙ ලද්ධ පතිට්ඨං ගොඨාභයස්ස අහිමුඛං හුත්වා.

98. රාජා හමෙව සුහදො සිරිසඬ්ඨිසබ්බොධි,
සීසජ්ජදාන විධිනාසමි සම්ද්ධිචිත්තො;
ත්වං වාසි රජ්ජ සිරිලාභ සුබෙන දෙව,
එසොව හොතු පටිපන්න සහස්සලාභො’ති ආහ.

99. තං සුත්වා ගොඨාභයො සාමච්චො විමිහිතහදයො සීභාසනං සජ්ජෙන්වා උපරි සෙතච්ඡන්තං කාරෙන්වා ඉධ දෙව! ඔතරාති යාවිත්වා තත්ථ ඔතිණ්ණං තං සීසං නානාවිධාහි පුජාහි ආරාධෙන්වා නමස්සමානො බමාපෙන්වා මහතා මහෙන ආළාභනකිච්චං කාරෙන්වා අඬිකං කහාපණසහස්සෙන තොසෙන්වා උයොයාපෙසි.

ඉති අජ්ඣන්තිකදාන පරිච්ඡෙදො අට්ඨමො.

100. සිරිසඬ්ඨිසබ්බොධි රඤ්ඤො මහෙසි පන රඤ්ඤො පලාතභාවං ඤත්වා “අහඤ්ච තං අනුබ්බජාමි”ති අඤ්ඤතර චෙසෙන දක්ඛණ්ද්වාරෙන නික්ඛමිත්වා මග්ගං අජානන්ති උපුකමග්ගං පභාය තං තං ගාමං පවිසිත්වා සාමිකං අපස්සන්ති භයෙන සාලිත්තාය ව පච්ඡිතුමිපි අසහමානා මලය දෙස මෙව ගතොති චිත්තෙන්වා වඩ්ඛමග්ගෙන ගච්ඡන්ති කොමලතාය සීසං ගන්තුමසක්කොන්ති කාලං යාපෙන්වා තස්ස අරඤ්ඤායතනස්ස සමීපගාමස්මි. රඤ්ඤොසීසදානජ්ජවත්තිං සුත්වා “සා හං වරාකි දස්සනමත්තමිපි නාලත්ථ”න්ති සොක පරිපුණ්ණහදයා තමෙව ව්‍යාසණ්ඨං අධිරුද්භ හත්තුතො කලෙබරං විචිනන්ති සමීපගාමෙසු මහජනං පුච්ඡන්ති අවන්දිතසඩ්ඛෙතත්තා තත්ථ තත්ථ විචරන්ති සමීපගාමවාසීනො බාලකා ගොපාලකා කට්ඨභාරිකා ඉත්ථියො ව එතිස්සා විලාපං සුත්වා කමිපිත හදයා තාය සද්ධිං විචරන්ති. සා එවං විලුපමානා හිමියං සුපුප්ඵිතං විමලවාලුකං වනගුම්ඛං දිස්වා තත්ථ නිපතිත්වා භූමියං පරිවන්තමානා අතිකරුණං විලාපමකාසි, සො පදෙසො අජ්ජාපි විධවාචන”න්ති වොභාරියති.

101. සා මහතා රොදන්තෙ රොදනෙන තංරත්තිං තත්ථෙව බෙපෙන්වා පුන දිවසෙ ඉතො විතො ව විචරන්ති මහතා සොකග්ගිනා ඩය්භමානා සන්තාපං අධිවාසෙනුං අසක්කොන්ති එකස්මිං බුද්දක ජලාසයෙ නිපතිත්වා නිමුග්ගංයෙව මුච්ඡාචෙගෙන ද්වෙ තයො මුහුත්තෙ අතිවාහෙන්වා උපලද්ධපට්ඨොධා පරිලාභං නිබ්බාපෙසි, තං යානමෙතරහි ව “නිබ්බාණ පොක්ඛරණි”ති ව සමඤ්ඤං අලහි.

102. තතො උට්ඨන්තිත්වා අනුභූමිං අනුරුක්ඛං අනුසීලා තලං ගවෙසමානා සොණ්ඨි සමීපෙ සයමානං දෙවතාධිග්ගහෙන සීගාලාදිඅනුපහනං සුක්ඛං කවණ්ඨරූපං දිස්වා සොකචෙග එලිපතනෙව හදයෙන දළ්භතරං තං අලිංගිත්වා සයි, තාව හොනෙ වෙකල්ලෙන දුරාගමනෙන තත්ථ තත්ථ නිපතිත සරිර සාතෙන ව නිලන්ත රූපා මුච්ඡා සමකාලමෙව කාලමකාසි.

103. සමීපගාම වාසීනො සන්තිපතිත්වා මුද්ධාහි සිත්තස්ස රඤ්ඤො ව මහෙසියා ව සරිරං අම්භාදිසෙහි ඵුසිතුඤ්ච න යොග්ගං, වත්තමානස්ස රඤ්ඤො අතිවෙදයිත්වා ආළාභන කිච්චං කාතුමිපි න යුත්තන්ති සම්මනෙතත්වා වස්සාතප නිවාරණාය කුට්ටිං කත්වා තිරච්ඡානජ්ජවෙසනිසෙධාය වතිඤ්ච කත්වා පක්කමිංසු.

104. ගොඨාභයො සිරිසඬ්ඨිසබ්බොධිරාජස්ස අනඤ්ඤ සාධාරණ ගුණජ්ජබණ්ඩං අනුස්සරන්තො දහරකාලතො පට්ඨාය වත්ථුත්තය සරණපරායණතං නිච්චං සීලරක්ඛණං සුගතාගම විචික්ඛණන්තං සකලකලාකොසල්ලං රජ්ජෙ අනත්ථිකතං ආනසොණ්ඨි තං රක්ඛසදමනාදිකං දුක්කරවරිතකඤ්ච තස්ස නාම සවෙනතස්ස න පිනිමාවහති විසෙසතො “අද්ධිකදුග්ගතස්ස සහස්ස ලාභාය සහත්ථෙත සීසං කණ්ඨනාලතො උද්ධරිත්වා දානං සීසස්සාපි නිරාලම්බෙ ආකාසෙ අවට්ඨානංවාත්තතරාය ගිරාය සාධිජ්ජායඤ්චෙතං නිවෙදනඤ්චෙති අවිජරියං අබ්භතං

අධිවිද්‍යාලයේ අස්සුන පුබ්බස්ස නිමිමලවර්තං මම මහාපරාධකලකිකෙ නෙව සද්ධිං වරකාලං පවත්තිස්සති, අහො අහං සුවිරට්ඨායිනා ඊදිසෙන අකිත්තීසද්දෙන සාධුති නිශ්ඤානියො භවිස්සාමි විසෙසනො පන නිව්වකාලං කල්‍යාණ මිත්තභුතස්ස ඊදිසස්ස මහානුභාවස්ස අනපරෙධස්ස මහාපුරිසස්ස රජ්ජං අවිජ්ජිතදිත්වා වධං කාරෙසිං අඤ්ඤාදත්ථු මිත්තදුභිකම්මෙන අහං පළිවෙය්‍යිතො භවිස්සාමි” ති චිත්තෙන්තොයෙව භයසන්තා පෙති නික්ඛන්ත සෙදො පට්ටමානො කථමිදිසා මහාපාපා මොවෙස්සාමිති උප පරික්ඛි.

105. අප් තස්ස දණ්ඩකම්මස්ස කරණවසෙන උළාරං තරං කුසලකම්මං කාතබ්බන්ති පටිභායි. අප් සො අමච්චෙ සන්තිපාතෙන්වා තෙහි සද්ධිං සම්මන්තෙන්වා කත නිව්ඡයො මහා සඬ්ඝෙනෙව තට්ථ අනුසිට්ඨො මහතා බලකායෙන සද්ධිං ගන්ත්වා තස්ස අරඤ්ඤායතනස්ස අවිදුරෙ සෙනාසන්තිවෙසං කාරෙන්වා තස්ස මහාපුරිසස්ස දුක්කරපදාන සක්ඛිභුතං පුඤ්ඤට්ඨානං සයමෙව ගන්ත්වා සොණ්ඩිකා සමීපෙ අනුරූපට්ඨානං සල්ලක්ඛෙන්වා අත්තනො රාජානුභාවං දස්සෙන්තො ආලාභනට්ඨානං දෙවනගරමිව අලඬිකාරාපෙන්වා කෙවලෙහි මහන්තෙහි වණ්දනදාරුති උච්චතරං චිතකං කාරෙන්වා භාරෙන පමාණෙන ව රඤ්ඤො සිසසදිසං ඡම්බොනදකනකෙහි සකණ්ඨ නාළං සිසාකාරං සිප්පිති කාරෙන්වා කවණ්ඨරූපෙ සඬ්ඝට්ඨිත්වා විවිධ රතන සමුප්පලං සුවණ්ණකිරිටං පිලණ්ඩාපෙන්වා මහෙසිඤ්ච තට්ථ අලංකරිත්වා තෙ උභොපි කාසිකවත්ථසදිසෙහි මහග්ග දුකුලෙහි අවිජාදෙන්වා අනෙකරතනබ්විතං සුවණ්ණසයනං ආරොපෙන්වා වණ්දන චිතකමත්ථකෙ යපෙන්වා පරිසුද්ධපොති පාවකං ඡාලෙන්වා අනෙක බත්තියකුමාරපරිවාරිතො සයමෙව තත්ථ යත්වා අනෙකසප්පිසට්ඨකෙහි සිඤ්චිත්වා ආලාභන මහුස්සවං කාරෙසි.

106. තට්ථෙව දුතිය දිවසෙපි මහතා ජණෙන ආලාභනං නිබ්බාපෙන්වා තස්මිං යනෙ චෙතිය භවනං වට්ටුලාකාරෙකුං වට්ටනීති චිත්තෙන්වා අමච්චෙ ආමන්තෙන්වා එතරහි අනෙකභූමිකං අතිවිසාලං කතකමය වට්ටුලසරං කාරෙකුං සකතා ආයති පරිභාරකානං අභාවෙන නප්පවත්තති රට්ඨවිලෙපකාපි සුවණ්ණලොභෙන නාසෙන්ති තස්මා අලොභනීයං සුඛපරිභාරාරහං පමාණයුත්තං වට්ටුලසරඤ්ච චෙතියඤ්ච නවිරස්සෙව කාතුං යුත්තන්ති මන්තෙන්වා මහාබලකායං නියොජෙන්වා චුත්තනියාමෙනෙව ද්විභූමකං වට්ටුල භවනං නිමිමාපෙන්වා තස්ස අබ්භන්තරෙ සුගතධාතුනිධානං පූජනීයං චෙතියඤ්ච කාරාපෙන්වා මහුස්සදිවසෙ මහාසඬ්ඝස්ස තං දස්සෙන්වා “එසො භන්තෙ සිරිසඬ්ඝබොධි මහාරාජා පුබ්බෙ එකවිජ්ජන්තෙන ලඬිකාතලෙ රජ්ජං කාරෙසි, ඉදානි මයා තස්ස රඤ්ඤො චෙතියරූපස්ස කිත්තියෙ සරිරස්ස ඡත්තාධිජත්තං විය ද්විභූමකං වට්ටුලවිමානං කාරෙන්වා චෙතියසිසෙ කිරිටං විය කතකමයං ථූපිකඤ්ච යොජෙන්වා සබ්බෙහි දෙවමනුස්සෙහි මාන නියතං වණ්දනීයතංව පාපිතො” ති වත්වා චෙතියසරස්ස අනෙකානි ගාමක්ඛෙන්තානි පරොසහස්සං පරිවාරජනංව නියාදෙන්වා පබ්බතපාදෙ අනෙකසනපාසාද පරිවෙණවඬකමන රත්තිට්ඨාන දිවාට්ඨාන ධම්මසාලාගොපුරපාකාරාදි අවයවසහිතෙ විවිධෙ සඬ්ඝාරාමෙ කාරෙන්වා තත්ථ වසන්තස්ස අනෙකානි සහස්සස්ස භික්ඛුසඬ්ඝස්ස නිව්චං පච්චයලාභාය අනෙකානි සපරිජනානි ගාමක්ඛෙන්තානි දත්වා “මහා ලෙඛරට්ඨස්ස සමුස්සිතධජායමානො අයං මහාවිභාරොලඬිකා භූමිසාමිකානං බත්තිය ජනානං කුලධනභූතො සබ්බෙහි බත්තියෙහි අපරිභාපනිය විභවො නිව්චං පාලනීයො” ති මහාජනකායස්ස මජ්ඣෙ බත්තිය කුමාරානං ආදිසිත්වා අනුරුධපුරං ගතොපි තස්සෙ ව පාපකම්මස්ස නිරාකරනාය තෙසු තෙසු විභාරෙසු මහන්තානි පුඤ්ඤකම්මානි කාරොපෙසි, තතොප්පභූති ලඬිකාධිප්චවාමුපගතෙ හි බත්තියෙහි මහා මච්චාදිහි ව සො භත්ථවනගල්ලමහාවිභාරො අන්තරත්තරා පටිසඬ්ඛරියමානො අපරිහීන පරිභාරො පවත්තකකි.

ඉති වට්ටුලවිමානුප්පත්ති පරිච්ඡෙදො නවමො.

107. අපාපරෙන සමයෙන කදාචි කස්මිං විභාරෙ නිවසනො මහා භික්ඛුසඬ්ඝස්ස අන්තරෙ කෙචි මහාට්ඨරො අමිහොකාසිකො හුත්වා අන්තොවිභාරෙ එකස්මිං පදෙසෙ නිසිදිත්වා භාවනමනුයුජන්තො විපස්සනං වඩ්ඪෙත්වා මහාමෙදනියා නිග්ගොසෙන ආකාසං පුරෙන්තො අරහත්තං පාපුණි.

108. තදා උපතිස්සො නාම රාජා රජ්ජං කාරෙන්තො නිසිට්ඨමයෙ භයාවහං තං පට්ඨස්ද්දං සුත්වා කිං වා මෙභවිස්සතිති සන්තාපෙන නිද්දං අලභමානො සොකෙන සන්තප්පෙති, අප් තං සෙතච්ඡන්තා ධිවත්ථා දෙවතා “මහාය මහාරාජ! ඉතො කාරණාකිද්විතෙ අවමඬ්ගලං නත්ථි භත්ථවනගල්ලමහාවිභාරෙ කෙචි මහාට්ඨරො අරහත්තං පාපුණි” ති ආහ, තස්ස අරහත්තප්පත්තිකාලෙ පට්ඨනිග්ගොසස්ස කාරණං කිංකු චුත්තෙ සො ථෙරො පුබ්බෙ පුඤ්ඤකම්මං කරෙන්තො ආකාසෙන සද්ධිං පට්ඨං උන්නාදෙන්වා අරහා භවෙය්‍යන්ති පත්ථනං යපෙසි තස්ස එලමිදන්ති සමස්සාසෙසි.

109. තං සුත්වා රාජා අවසෙසභික්ඛුතං අරහත්ථප්පත්තිතො විසිට්ඨතරො තස්ස කිලෙසව්ඡයොති පසන්තභදයො තං මහාට්ඨරං නමස්සිත්වා තස්ස අසවක්ඛයස්ස මහුස්සවෙ ආසනභූතං භූමිප්පදෙසද්ව පාසාදකරණවසෙන සම්මානිස්සාමිති චිත්තෙන්වා මහාබලකායමාදාය තත්ථ ගන්ත්වා තස්මිං පදෙසෙ පඤ්චභූමකං මහාපාසං කාරෙන්වා විවිධ චිත්තකම්මෙහි සමලඬිකාරාපෙන්වා කතක බ්විත තම්බමය පත්ථරෙහි ඡාදෙන්වා දෙවවිමානං විය සප්පෙන්වා තං බිණාසව මහාතෙරං සභික්ඛුසඬ්ඝං තත්ථ වාසෙන්වා වතුහි පච්චයෙහි උපට්ඨාපෙන්වා සපරිජනානි ගාමක්ඛෙන්තානි පාසාදසන්තිකානි කත්වා පක්කාමි.

110. තතො දීසස්ස අද්ධුතො අව්චයෙන මලයදෙසවාසිතො කෙචි වොරා එකතො හුත්වා ගාමවිලොපං කත්වා මහන්තෙන ධනලාභෙනමත්තා ධනං දත්වා බලකායං උප්පාදෙන්වා යෙභුයො සෙරිතො හුත්වා මහන්ත මහන්තෙ

විහාරෙව විදුම්පන්නා සුවණ්ණපත්ථරව්ජදනං ගණ්හන්නා මහාපාසාදං විද්ධංසිත්වා පාතයිංසු.

111. තදා මොග්ගල්ලානො නාම රාජා රජ්ජං කාරෙන්නො තං පවත්තිං සුත්වා තෙසං සන්නිකෙ වරෙ පසෙත්වා දානසාමහෙදෙහි අඤ්ඤමඤ්ඤං භිණ්දි, තෙ වොරා භිණ්දන්නා ඉතරෙතරෙහි යුජ්ඣිත්වා සයමෙව දුබ්බලා අහෙසුං, අථසො රාජා තෙ අසමග්ගෙ ඤත්වා අත්තනො සෙනං ගහෙත්වා තත්ථ ගන්ත්වා තෙ විසුං විසුං ගහෙත්වා නිග්ගස්භ රටියෙ අභයහෙරිං වරාපෙත්වා ජනපදං සුජ්ජතිට්ඨිතං කත්වා තෙහි අපවිද්ධවිහාරෙ පාකතිකෙ කාරෙත්වා මහාපාසාදං සුවණ්ණ ගණ්හනකාලෙ පාතෙසුං ති සුත්වා “පුබ්බෙවිය සුවණ්ණපත්ථරෙහි ඡාදිතො පච්ඡාපි ඊදිසි විපත්තිජායිස්සති”ති ඤත්වා තෙභූමකං කාරෙත්වා යථාපුරෙ පාසාදං නිමිමාපෙත්වා මත්තිකා පත්ථරෙහි ඡාදෙත්වා වට්ටුලභවනං පටිසංඛාරෙත්වා සබ්බසංසාරාමඤ්ච පාකතිකං කාරෙත්වා පක්කාමි.

ඉති පාසාදුප්පත්ති පරිච්ඡෙදො දසමො.

112. අථ ලඬ්ඛාලඬ්ඛාරභූතෙසු විසාලපුඤ්ඤද්ධිවික්කමෙසු රතනත්තයමාමකෙසු අනෙකෙසු ලඬ්ඛානාටෙසු කිත්තිපුඤ්ජාවසෙසෙසු ඡාතෙසු අපෙනනිතිමග්ගෙසු රජ්ජපරිපානොච්චිධානවිරහිතෙසු මුදුභූකෙස්වෙවාමච්චජනෙසුච යෙභුයොන අඤ්ඤමඤ්ඤං විරුද්ධෙසු වත්තමානෙසු ලඬ්ඛාවාසිතං පුරාකතෙන කෙනාපි දාරුණෙන පාපකම්මිනා නානාදෙසවාසිනි අවිදිතසත්ථුසමයා පටිට්ඨමිච්ඡාදිධිගහණා පච්චත්ථිසෙනා ජම්බුදීපා ඉධාගම්ම සකලලඬ්ඛාදීපං අනෙකාතඬ්ඛ සඬ්ඛලමකාසි.

113. තදාතාය පච්චත්ථිසෙනාය ගාල්හතරං නිජ්ජිළියමානා රාජ රාජ මහාමත්තාදයො අනෙකසහස්සජනකායා ව භයවකිතභද්‍රයාසකතාණ ගවෙසිනො ජඩ්ඞිතගාමනිගමනගරා තත්ථ තත්ථ ගරිදුග්ගාදො කිච්ඡෙන වාසං කප්පෙසුං තතො සුගතදසනධාතුරක්ඛාධිකතා උත්තරමුලවාසිනො මහායනයො දන්තධාතුද්ව පත්තධාතුචරද්ව ගහෙත්වා කුන්තමලයාභිධානං ගිරිදුග්ගං දුජ්ජවෙසංජනපදමුපාගම්ම තත්ථාපි තම්පට්ඨග්ගිකුමසමත්ථා භූමියං නිදහිත්වා යථාකාමං ගතා.

114. තතො පුබ්බෙ ජයමහාබොධිදුමිණ්දෙන සහ සකලජම්බුදීපාධිපතිනා දිනකරකුලතිලකෙන ධම්මාසොකනරිණ්දෙන පෙසිතානං අත්තනා සමාන ගොත්තානං රාජපුත්තානං නත්තපන්නාදිපරම්පරාගතස්ස විජයමල්ලනරාධිපස්ස ඔරසපුත්තො විජයබාහු නරිණ්දා නාම රාජා සුවිඤ්ඤාතබ්බසමයන්තරො සත්තසමාවිණ්ණ සුනිතිපටො සම්පන්නබලවාහනො ජම්බුද්දොණිං නාම පුරවරංමාපෙත්වා තත්ථ වසන්නො මහතා බලකායෙන කතසකලපච්චත්ථිවිජයොකුන්ත මලයභූමිජ්ජදෙසනො භගවතො දන්තධාතුභට්ටාරකං පත්තධාතුචරඤ්ච ආභරාපෙත්වා සුරසන්දනසදිසමතිවිරොචමානං විමානං මාපෙත්වා තස්මිං තං ධාතුයුගලං නිවෙසෙත්වා මහතා උපහාරවිධානා සාදරමුපට්ඨහන්තො භගවතො වතුරාසිතිධම්මක්ඛණ්ඩෙන මහන්තං පුඤ්ඤාපදානං ජනයන්තො ධම්මිකසිරිසඬ්ඛබොධිමහාරාජසිරොදානාපදානසිද්ධක බත්තභූතෙ අනෙකබිණ්ණාසවසහස්ස වරණරජොපරිපුත්තමනොහරභූමිභාගෙ ගොදාභයමහාරාජෙන කාරිතෙ හත්ථවනගල්ලමහාවිහාරමණ්ඩනායමානෙ වට්ටුලවිමානෙපුරා රටිය විලොපාගතාය වොලකෙ රළාදිකාය තිත්ථියසෙනායමහාවෙතියං උදරෙ හින්තමත්තෙ ජීවිතෙ විය ධාතුභට්ටාරකෙ අත්තරහිතෙ භද්‍රයවත්ථුමංසමිච්ච සුවණ්ණරත්තාදිකම පහරිත්වා විද්ධස්තං පිණ්ණුධාරවිධිනා පටිසංවරොන්නො පූජ්ජාධානත්ත යතො පටිඨාය සක්කච්චං විනාපෙත්වා මහන්තං සුවණ්ණ ථුපිකාමභද්ව කාරෙත්වා සපරිජනානි ගාමක්ඛෙත්තාදීනි ව දත්වා තත්ථ නිවසන්නානං හික්ඛුනං නිබද්ධදානවට්ටං පට්ඨපෙත්වා තං හත්ථවනගල්ල මහා විහාරං සබ්බථා සමිද්ධමකාසි.

115. අථ තස්මිං ලඬ්ඛානාටෙ කිත්තිසිරිවාසෙසෙ ඡාතෙ තස්ස තුජ්ජවරො පරක්කමභූජො නාමරාජා අම්භාකං භගවතො අරහතො සම්මාසම්බුද්ධස්ස බොධිමූලෙ නිසීදිත්වා මාරබලං විධිමෙත්වා සම්බොධිරජ්ජප්පත්තිතො පට්ඨාය අට්ඨසනාධිකවස්සභස්සෙ වතුච්ඡිතියා ව චච්ඡරෙසු අතික්කත්තෙසු සම්පත්තරජ්ජාභිසෙකො අනෙකවිධසඬ්ඛගභත්ථුහි සඬ්ඛගිතමහාජනො වතුපච්චයදානෙන සතතසමාරාධිතා නෙකසහස්සහික්ඛුසඬ්ඛො භුජබලවිධුතාරානිරාජකුලාවලෙපො අනෙක මණි රත්තසමුබ්භාසිතරතනකරණ්ඩකඤ්ච පඤ්චහි සුවණ්ණසහස්සෙහි සොචණ්ණකරණ්ඩකඤ්ච පඤ්චවිසතියා රජතසහස්සෙහි රජතකණ්ඩකඤ්ච දායාධාතුභදන්තස්ස කාරාපෙත්වා අනිච්ච පසන්නභද්‍රයො සුහුමුත්තෙන තත්ථ සම්පයන්තො අත්තනොනගරඤ්ච ධන්තධාතුමණ්දිරඤ්ච සක්කඤ්චං සමලඬ්ඛාරාපෙත්වා බහුමාන පුරස්සරොදසනධාතුචරමාදාය අනෙකානි භගවතො වරියාපදානානි සමනුස්සරිත්වා පුරා නෙකභූපතයො පාටිහීරසණ්දස්සනෙන පසාදිතා ඉති පවත්තකථාමතරසෙනෙව මෙ සවනායුගලං පරිපීනිතමධුනාපි කෙනාපි පාටිහාරියවිසෙසෙන මම චක්ඛුපට්ටලාහො සථලො කාතබ්බොති සාදරමාරාධනමකාසි.

116. තස්මිං බණ්ණ සා දසනධාතු තස්ස කරපඬ්ඛකපෙ රාජහංසිවිලාසමානත්වනි පාටිහීරමකාසි. කථන්ති වෙ? යථා අන්තිමභවෙ මාතු තුව්ඡිතො ජාතමත්තොව බොධිසත්තො නරවරකරතොපනිතදුකුලවුම්බකතො ඔතරන්නොව බාලො සමානොපි සොළසවස්සුද්දෙසිකො විය අමණ්ඩිනොපි අනෙකවත්ථාහරණවිභූසිතො විය භූමියා ගච්ජන්තොපි ආකාසෙන ගච්ජන්තො විය සබ්බෙසං ජනානං පටිභාසි, තථෙව තත්ථ තදා දන්තධාතුභට්ටාරකො සුගබ්බිකා කාර සලක්ඛණාවයවෙන රූපෙන භාසමානො අනෙකවිධරංසිනිකරෙ විකිරන්නො තත්ථ සන්නිපතිතානං ජනානං මානනං ඡාතෙසි. චුත්තඤ්ඞි.

117. “ලඬකාධිනාථකරපඬකජ රාජහංසි,
නිම්මාය සා දසනධාතු මුනිණ්දරූපං;
නෙකෙහි රංසිවිසරෙහි සමුප්ප්ලන්ති,
සබ්බාදිසා ව විදිසා සමලඬකරිත්ථ.

118. දිස්වා තමබහුතමනිව පසන්තවිත්තො,
සම්පත්තවක්කරතනො විය වක්කවත්ති;
සෙට්ඨෙහි නෙකරතනාහරණාදිකෙහි,
පුපෙසි ධාතුමසමං මනුජාධිනාථො.

119. තනො ජිනදත්තධාතුචරප්පසාදකාලම්භි තෙජොබලපරක්කමමහිමො පරක්කමබාහුමහානරිණ්දො
පුලත්ථිපුරනිවාසිනිං කතලොක සාසනවිලොපං සරාජිකමනෙකසහස්සසංඛ වොලකෙරළවාහිනිව
නෙකදෙසමහිපාලමත්තමාතඬගකෙසරිවික්කමං දුරතික්කමං ලොකසාසනසඬගහකරණවසෙන වචිතසකලලොකං
සම්පන්නබලවාහනං ලඬකාරජ්ජගහණත්ථිනං තම්බලිඬගවිසයාගතමතිසාහසං වණ්දහානුමනුජාධිපංව
සසාමන්තකහවනමුපනීය සකල ලඬකාදිපමෙකවජත්තංවිධාය අත්තනොපිතුමහාරාජනො දිගුණංලොකසාසනසඬගහං
කරොන්තො කදාවි සඬසස්ස කඨිනවීවරානිදාතුකාමො කප්පාසපරිකම්මකන්තනාදිකානි සබ්බකරණීයානි
ඵකාහෙනෙව නට්ඨපෙත්වා පච්චෙකමනෙකමහග්ග්ග ගරුහණ්ඩමණ්ඩිතානි සසාමණිකපරික්ඛාරානි අසීතිමත්තානි
කඨිනවීවරානි දාපෙත්වා ලොකස්ස සාධුවාදෙන දසදිසං පුරෙසි.

120. ඵවමඤ්ඤානිපි බහුනි ලොකවිම්භයකරානි පුඤ්ඤපදානානි සම්පාදෙන්තො සො
පරක්කමබාහුමහානරිණ්දො හත්ථවනගල්ල විහාරෙ අත්තනො පිතුමහාරඤ්ඤො ආළාහනට්ඨානෙ මහාවෙනියං
බණ්ඩාපෙත්වා තත්ථෙව අණෙකඬිණාසවසහස්සපරිභුත්තං පාසාදවරං වීරකාල චිනට්ඨං සුත්වා
ධනුකෙතකිවත්ථුට්ඨංසෙ ජාතං සද්ධාදිගුණසම්පත්ති සමුදිනං පතිරාජදෙව නාමකං අමච්චවරං පෙසෙත්වා තෙන
අනෙකසහස්සධනපරිච්චාගෙන භුමිත්තිතයමණ්ඩිතං සුමනොහරං පුරෙ පියතං පාසාදං කාරාපෙත්වා තත්ථ
නිවසන්තානං අනෙකසං භික්ඛූනං නිබද්ධ පච්චයදානං පවත්තෙසි.

121. තත්ථෙව වට්ඨලවිමානස්ස හෙට්ඨිමතලෙ ගොපානසියො ය්පෙත්වා සමන්තා ඡදනරූපං කාරෙත්වා
ද්විභුමකං විමානං තිභුමකමකාසි තත්ථෙවලඬකාදිපෙ අභුතපුබ්බං ජිනමණ්දිරං කාරාපෙතුකාමො වට්ඨලවිමානනො
උත්තරදිසාහාගෙ පයමං පොරිසප්පමාණං සිලාතලපරියන්තං බණ්ණිත්වා පංසුනි අපනෙත්වා නදිවාලකාහි පුරෙත්වා
කුඤ්ජරරාජවීරාජිතආධාරබණ්ඩකතො පට්ඨාය යාව ඵුපිකං අට්ඨංසවිහාගෙන භිත්තිවිජදනානි විහත්තානි කත්වා
පච්චෙකං නානාවණ්ණවිවිත්තානමට්ඨවිධානං භිත්තිභාගානමුපරි
කෙලිපරිහාසරසජනකනානාවෙසවිලාසභුසිතපහුතභුතකිංකරපරිගතවිට්ඨකමණ්ඩලමණ්ඩිතං පමුඛපරියන්තෙ
විවිධවිත්තරූපමනොහරමුච්චතරං ඉසීකාහි නිවිතං කතසුධාපරිකම්මං මකරතොරණමණ්ඩලඤ්ච නිම්මිනිත්වා
අත්තොවිරවිතානි මනොහරමාලාකම්මලතා කම්මාදි නානාවිධ විත්තකම්ම සමුප්ප්ලං සුවිහිතසොපානද්වාරකවාටං
සමලඬකතට්ඨානලිජ්ඣමනොහර සජීවජීනසං කාසපට්ඨිබරූපවිභුසිතං පට්ඨිබස්ස දක්ඛිණතො සනසිලාවිහිත
සුගතරූපපතිමණ්ඩිතං තිභුමකං මහා විමානං කාරෙසි.

ඉති අට්ඨංස විමානුප්පත්තිපරිච්ඡෙදො ඵකාදසමො.

122. විද්ධස්තසංඛරණතො නවකම්මුනාවා,
බෙත්තාදිදානවිධිනාව අනාගතෙපි;
යෙ සාධවො පරිහරන්ති ඉමං විහාරං,
නාමද්ව කාරම්පි තෙසම්භාලිබන්තු.